

*Н.М. Внукова, д-р екон. наук, проф.,
Харківський національний економічний університет*

БАНКІВСЬКІ ПОСЛУГИ У КЛАСТЕРНИХ ІНІЦІАТИВАХ ТРАНСКОРДОННОГО СПІВРОБІТНИЦТВА ЄВРОРЕГІОНІВ

Активізація інноваційних процесів в економіці і формування конкурентних переваг економічних систем різних рівнів через кордон може забезпечуватися функціонуванням утворень кластерного типу. У даний час така форма об'єднання господарюючих суб'єктів є одним з інноваційних інструментів транскордонної співпраці.

Міністерством регіонального розвитку та будівництва України проводиться виконання п. 6 постанови КМУ від 10.09.2008 № 1214-р “Про затвердження плану заходів з реалізації Стратегії національної безпеки України на 2008 рік” з розробки Національної стратегії формування та розвитку транскордонних кластерів.

Ефективне об'єднання процесу інтеграції в Європейський Союз та співробітництво з Російською Федерацією – головні пріоритети зовнішньої політики України. Особливістю розвитку транскордонного співробітництва на східних кордонах України є значний рівень його інституціалізації через діяльність таких євро регіонів: “Дніпро”, “Ярославна” і “Слобожанщина”. За глосарієм термінів Європейського Союзу євро регіон – це форма співпраці прикордонних територій суміжних держав, яка має великий потенціал для поглиблення діалогу ЄС – Україна – Росія.

Систематизація, дослідження й аналіз законодавства про транскордонне співробітництво дозволяє зробити висновок, що прийняті нормативно-правові акти покликані стимулювати розбудову економічної взаємодії, спрямованої на стимулювання їх розвитку, підвищення ефективності взаємодії між суб'єктами та учасниками транскордонного співробітництва. Для підняття конкурентоспроможності українських прикордонних регіонів потрібно розширити їх мережеву взаємодію, взаємну кооперацію у встановленні транскордонних зв'язків. Вплив інтеграційних процесів позитивно позначився на економіці України, що обумовлено зростанням прямих іноземних інвестицій в Україну, зокрема, у банківську сферу, де за останні 6 років вплив іноземного капіталу на український банківський сектор значно зріс, що може загрожувати незалежності української фінансово-банківської системи.

Отже, створення міжнародних фінансово-банківських кластерів – інструмент підвищення конкурентоспроможності України, зокрема у фінансовій сфері на транскордонному просторі, до якого входять 19 регіонів України. На етапі первинної реалізації кластерних ініціатив фінансові послуги виконують обслуговуючу роль у формуванні різних кластерів реального сектора економіки. При розбудові кластерних формувань на певній території відбувається територіальна концентрація та диверсифікація фінансових послуг, внаслідок чого фінансові установи, зокрема банки, можуть сформувати ядро фінансового мегакластера. Останній буде каталізатором утворення нових та реорганізації існуючих кластерних формувань, а також регулювати вартість капіталу та обсяги виробництва продукції.

Одним із варіантів організації системи управління кластером є виконання банком сполучної та координуючої ланки у побудованому кластері через надання банківських послуг. Застосування механізмів адаптації моделі фінансових кластерів до середовища України дасть можливість створити умови для продуктивної співпраці трьох секторів – влади, бізнесу та ринкової інфраструктури, а світовий досвід і процеси глобалізації прискорять всі ці процеси.

Керівництво фінансово-банківського кластера в умовах відмінного транскордонного середовища здійснюватиме пошук інноваційних шляхів для підвищення рівня власного фінансового стану за рахунок використання нових форм надання фінансових послуг, які мають переваги для окремих територій, зокрема, у зовнішньоекономічній діяльності.